

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку,
проблеми та перспективи»

8 вересня 2023 року

ПОЛТАВА

2023

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Краснова О. І., Белікова І. В.**

«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи»: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2023; Полтава).

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи», 8 вересня 2023 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2023. – 165 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів медичної реабілітації в Україні фахівцями різних спеціальностей, питанням медичної та психологічної реабілітації військовослужбовців та правоохоронців, постраждалих внаслідок бойових дій, оптимізації роботи реабілітаційних закладів під час військової агресії РФ та в мирний час.

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

©Полтавський державний медичний університет, 2023

**ЩІЛОТНИЙ ПРОЕКТ ПРОГРАМИ РОБОТИ ОЗДОРОВЧОГО ТАБОРУ
(ПРИРОДО ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ГРУПИ) ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ
МЕТОДУ «ПРИРОДОТЕРАПІЇ» ТА «РЕАКРЕАЦІЇ»**

Заїка В.М.¹, Страшко Є.Ю.², Лебедєв В.А.³, Чернов А.А.⁴

¹Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна», Полтава

²Полтавський державний медичний університет, Полтава

³Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», Полтава

⁴«ЦентрДопомоги врятованим», Полтава

Вступ. Повномасштабне військове вторгнення російської федерації на територію України зумовило найбільшу мобілізацію до лав Збройних Сил України людського ресурсу. Так, за даними з відкритих джерел, було мобілізовано біля 700 тисяч чоловік. Внаслідок участі в проведенні інтенсивних бойових дій, проведення неякісного психологічного відбору кандидатів, відсутністю процедури декомпресії, у військовослужбовців звільнених в запас або у відставку, ветеранів війни та військової служби можуть виникати проблеми всього психологічного та психіатричного спектру.

Діапазон психологічних відхилень може бути вираженим як простою соціальною дезадаптацією, так і тяжкими психіатричними хворобами такими як: депресія та посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). В даний проміжок часу державні служби та органи, що опікуються психологічним здоров'ям населення, не мають достатньо ресурсу для забезпечення та проведення повноцінної психологічної реабілітації громадян постраждалих внаслідок воєнних дій, збройних конфліктів і повномасштабної збройної агресії рф, особливою категорією цих громадян є: ветерани війни, ветерани військової служби та військовослужбовці, що безпосередньо приймали участь в бойових діях, що позначилося на їх психологічному благополуччі.

Виклад основного матеріалу. Природотерапія – це форма альтернативної терапії, яка використовує природне середовище, зокрема:

річку; луг; ліс, для покращення фізичного та психічного здоров'я людини. Взаємодія з природою може стимулювати вироблення ендорфінів, а безкраї пейзажі – заспокоюють нервову систему. Сама природа є цілющим фактором, а якщо ще й посилити її вплив психологічним аспектом – результат виходить ефективніший.

Внаслідок дії бойового стресу на психофізичну систему ветерана війни та військовослужбовця змінюється система реагування на зовнішні подразники. Тривала дія стресових факторів на нервову систему бійця, порушує в нього базове відчуття безпеки. Природотерапія здатна виключити дію тригерів небезпеки та через короткий проміжок часу (приблизно тиждень) повернути психофізичний апарат людини до нормального функціонування.

Відновлення через походи (прогулянки) на природу – це добра альтернатива типовій психологічній допомозі, яка багатьох відлякує, адже часто всередині пацієнтів включається внутрішній протест перед відвідуванням практичного психолога. Разом з тим не виключає індивідуальної роботи з учасником програми професійного психолога, така робота здійснюється не в кабінеті.

Психологічна допомога надається за запитом учасника програми оздоровчого табору (природо терапевтичної групи) на природі у невимушеній обстановці. Можливим та доцільним є варіант роботи практичного психолога в групі де обговорюються проблемні питання, що часто виникають, дається зворотній зв'язок на почуття та думки кожного. Групова робота дозволяє учаснику програми відчувати спільність і те що його розуміють та підтримують, що в свою чергу виступає превенцією суїцидальних нахилів, адже дозволяє побудувати соціальні зв'язки на емоційній основі.

Рекреація («відновлення») це – комплекс оздоровчих заходів, що здійснюються з метою відновлення нормального самопочуття та працездатності здорової, але стомленої людини. Рекреаційна діяльність

пов'язана з використанням ландшафтів і значних територій. І у цьому сенсі вона конкурує із сільським та лісовим господарством, рибальством, промисловістю, гірничою справою та іншими видами суспільної виробничої діяльності, де використовуються природні ресурси.

Природотерапія є найбільш органічним методом терапії, бо відновлення полягає не стільки у присутності психолога, а в тому, як учасник програми реагує на природу: сонце, спів птахів, дзюрчання води в річці, шелест листя в лісі, тріск згоряючих дров у багатті. Після цього він повертається у своє звичайне довкілля наповненим позитивними емоціями і відновленим. Мозок опрацьовує травматичний досвід під час сну, але якщо він надто глибокий, то сну не вистачає. До того ж часто виникає безсоння, а походи на природу та робота там із фахівцями/інструкторами допомагають пережити травму. Похід (прогулянки) на природу знижує стрес, розвантажує людину психологічно, допомагає відновитись, відтак з'являється віра в себе, покращується робота імунної системи та настроїв. Засоби природотерапії дозволяють створити безпечне середовище для опрацювання травматичного досвіду в колі однодумців, ступінь втручання в цей процес психолога залишається на вибір учасника програми, який і є носієм цього травматичного досвіду.

У поході людина мусить підійматися або опускатися вгору, долати природні перепони, поставити собі намет, назбирати дрова на багаття, приготувати їжу. На все це потрібні сили, які й з'являються у процесі роботи. У терапії також активно розвивається напрям спортивної культури, трудотерапії та садівництва.

Такі прості дії з самообслуговування дозволяють людині знову відчувати свою цінність як індивіда та повертають йому суб'єктність, тобто відповідальність за власні дії та віру у себе як в особу, яка керує та контролює своє життя.

Висновок. Людський організм – божественна у своїй довершеності саморегульована, збалансована система, яка, однак, постійно зазнає

внутрішніх і зовнішніх збуджуючих впливів. І коли вони виходять за певні межі адаптації, це призводить до дисбалансу, відтак запускається механізм патологічних змін. Методи «природотерапії» та «рекреації» можуть допомогти людині відновити внутрішню гармонію, знизити рівень стресу, відчуття тривоги, змінити ставлення до травматичного досвіду, покращити фізичне та психологічне здоров'я, також допомогти організму самому відновити порушену рівновагу.

Один із найсерйозніших викликів, з яким стикаються ветерани війни, військової служби та військовослужбовці - це розгубленість та відірваність від того контексту, в якому вони раніше жили. Відпочиваючи походи на природу не високої категорії складності (піші, вело або водні) та прогулянки дають можливість побути серед своїх, набратись душевних та емоційних сил, відпочити, щоб адаптуватись до оточення, з'являється надія, що люди, які познайомляться у походах, будуть далі спілкуватися, адже соціальна ізоляція - це також руйнівний фактор для особистості, які потрібно здолати.

ПАРАМЕТРИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ПЕРЕДПЛІЧЧЯ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОРАНЕНИХ З НАСЛІДКАМИ ВОГНЕПАЛЬНОГО ПОЛІСТРУКТУРНОГО ПЕРЕЛОМУ КІСТОК ПЕРЕДПЛІЧЧЯ

Заславський П.С.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківськ, Україна

Для вогнепальної травми характерні тяжкі пошкодження, що обумовлено кардинальною еволюцією вогнепальної зброї та вибухових боєприпасів, зокрема різко збільшеною забійною силою його новітніх зразків. Це потребує оптимізації комплексного лікування та реабілітації поранених, використання диференційованої хірургічної тактики.

Мета: оцінити ефективність впливу розробленої програми кистьової терапії на параметри функціонального стану передпліччя у поранених з

тютюнопаління.....	70
<i>Андрєєв А.В., Тагунова І.К., Богданов К.Г., Гуца С.Г., Богданов В.К.</i> Медична реабілітація дітей з гіпертрофієюлімфоїдноїтканини глоткового кільця.....	72
<i>Вакуленко Наталя.</i> Соціально-психологічна реабілітація мирного населення, яке перебувало на тимчасово окупованих територіях.....	74
<i>Гнедик Є.</i> С.Право на реабілітацію військовослужбовців: досвід США.....	82
<i>Дерев'янюк Т.В.</i> Оцінка проявів посттравматичного стресового розладу серед військовослужбовців.....	85
<i>Добронравова І.В., Титаренко О.В.</i> Реабілітація пацієнтів з голосовими порушеннями, які отримані у військовий час.....	87
<i>Заїка В.М., Страшко Є.Ю., Лебедєв В.А., Чернов А.А.</i> Пілотний проект програми роботи оздоровчого табору (природо терапевтичної групи) із використанням методу «природотерапії» та «рекреації».....	90
<i>Заславський П.С.</i> Параметри функціонального стану передпліччя як показник ефективності реабілітації поранених з наслідками вогнепального поліструктурного перелому кісток передпліччя.....	93
<i>Кондак Н.М., Калмикова Ю.С.</i> Методи психологічної корекції дітей та підлітків з посттравматичним синдромом.....	95
<i>Краснова О.І., Голованова І.А., Краснов О.Г., Люлька О. М., Ляхова Н. О., Белікова І. В.</i> Туберкульоз в умовах повномасштабної війни: організація допомоги хворим на туберкульоз в Польщі.....	100
<i>Куницька Д. Л., Козар Т.І.</i> Травматичний досвід у дітей: наслідки та методи психологічної допомоги.....	102
<i>Лозовікова Вікторія.</i> Програми збереження та відновлення ментального здоров'я населення під час війни.....	105
<i>Охріменко І. М., Пронтенко К. В.</i> Психологічне благополуччя персоналу поліцейських організацій в умовах соціальної напруженості	110